

ВПЛИВ ЗОВНІШНЬОГО ОПРОМІНЕННЯ ТА ІНКОРПОРАЦІЇ РАДІОНУКЛІДІВ НА ЛАТЕНТНИЙ ПЕРІОД ВАГІТНОСТІ НОРОК

Деякі біологічні відмінності у розмноженні норки від інших сільськогосподарських тварин, зокрема провокована овуляція яйцеклітин та переривчастість ембріонального розвитку, зумовлені нейросекреторними факторами. Регуляція між репродуктивною системою та навколишнім середовищем у норок підтримується нейроендокринною системою.

Переривчастість ембріонального розвитку полягає у тому, що ембріони на стадії бластули вільно плавають у рогах матки деякий період, який може тривати від 2 до 53 днів (М.Д. Абрамов, 1974; В.Г. Бернацкий, Н.Г. Носова, 1974). На цей період значний вплив мають зовнішні чинники. До основних паратипових факторів належать: температура (мінусові показники в період гону затримують імплантацію та розвиток ембріонів) (М.Д. Абрамов, 1961); світловий режим (утримання звірів на сонячній стороні шеду сприяє скороченню строків вагітності) (Д.К. Беляев, 1950; В.К. Юдин, 1965); опромінення самок ультрафіолетовими променями призводить до скорочення періоду вагітності. Із збільшенням щоденного опромінення від 45 до 90 хвилин цей період скорочується від 2 до 10 днів (А. Hansson, 1947). Подовження або зменшення тривалості вагітності самок відбувається за рахунок її латентної фази. Визначити цей період у самок норок можна, керуючись методикою О.Г. Зайцева (1970), яка полягає в тому, що вагітність у норки поділяється на три стадії. Якщо перша та третя стадії відповідно тривають 4–6 та 26–28 днів, то решта часу припадає на другу стадію.

Оскільки наші дослідні тварини трьох груп різний час перебували в умовах зовнішнього та внутрішнього опромінення у зоні відчуження ЧАЕС: група 1Д (F_0) — три роки ($n = 88$), 2Д (F_1) — два роки ($n = 29$) та 3Д (F_2) — один рік ($n = 15$), то дослідження тривалості вагітності і саме її латентної стадії становить значний інтерес.

Встановлено, що латентна стадія вагітності норок контрольних

© Є.М. Рясенко, Й.З. Сірацький, 1999

Розведення і генетика тварин. 1999. Вип. 31–32

груп (визначення її від останньої дати парування) зменшується з кожним наступним роком продуктивного використання. Різниця між першим та третім роками використання в групі 1К становить 3,1%, у групі 2К між першим та другим роками — 3,6%.

У групі 1Д (F_0) відбувається також зменшення тривалості латентної стадії вагітності на другому році використання в середньому на 3,3 дні, однак уже на третьому році відбувається істотне подовження цієї стадії, що становить в середньому на 12,4 дні порівняно з другим роком. Величина хронічного іонізуючого опромінення, яку отримали тварини цієї групи за три роки перебування їх у зоні відчуження, становить: експозиційна доза — 3811,4 мР, еквівалентна — 38,7 сГр. У групі 2Д (F_1) подовження тривалості латентної стадії вагітності відбувається вже на другому році використання і становить у середньому на 9 днів. Доза зовнішнього опромінення за два роки становить 2451,4 мР, внутрішнього — 29,4 сГр. У групі 3Д (F_2) відмічена аналогічна закономірність. В однорічних тварин, що отримали зовнішнє опромінення в дозі 1667,4 мР та внутрішнє — 24,8 сГр, латентна стадія вагітності подовжена порівняно з матерями у цьому віці в середньому на 5,1 дні.

Таким чином, у дослідних тварин відбувається подовження латентної стадії вагітності з кожним наступним роком продуктивного використання та з кожним наступним поколінням. Це подовження пов'язано із впливом зовнішнього та внутрішнього опромінення тварин.

Інститут розведення і генетики тварин УААН

УДК 636.2.082.31:591.177

Д.И. САВЧУК

КОСТНЫЙ СКЕЛЕТ ПЛЕМЕННОГО БЫКА — ВАЖНЫЙ СЕЛЕКЦИОННЫЙ ПРИЗНАК

С внедрением в производство метода искусственного осеменения внимание исследователей и практических работников, селекционеров и технологов привлекают, главным образом, спермопродуктивность быков и технологические характеристики их эякулятов. В то же время, судя по литературе, вопросам строе-

© Д.И. Савчук, 1999

Розведення і генетика тварин. 1999. Вип. 31 – 32